

Grondwaterbelasting kan duurzamer

Op basis van de Wet Belasting op Milieugrondslag (Wbm) legt het Rijk sinds twaalf jaar grondwaterbelasting op aan 'houders van een inrichting tot het onttrekken van grondwater'. Ofschoon bij de Wbm het milieudoel secundair is (het fiscale doel staat voorop) is een meer duurzame uitwerking te bepleiten, volgens Jos Peters.

De prijs van drinkwater daalt, maar de overheid werkt daaraan niet echt mee. Gemiddeld is een kwart van de prijs belasting: grondwaterbelasting, belasting op leidingwater, provinciale en gemeentelijke heffingen (precario) en BTW. Als een waterbedrijf grondwater gebruikt, is het totaal aan belastingen op de levensbehoefte drinkwater nóg hoger: 40 procent van de prijs. Slechts 60 procent is kostenvergoeding voor materialen, energie en personele kosten. Voor een opgepompte kubieke meter bedraagt de grondwaterbelasting 19 cent. Onder voorwaarden is een winning onbelast, bijvoorbeeld als het opgepompte water brak is. Ook kan sprake zijn van korting ('infiltratieaftrek') van 16 cent per kubieke meter bij kunstmatige infiltratie. Als de overheid grondwaterbelasting niet wil afschaffen (omdat deze nodig zou zijn als baten voor de schatkist) dan zou je van een wet op milieugrondslag toch op zijn minst mogen verwachten dat deze duurzaam omgaan met water stimuleert. Hieronder twee foute voorbeelden van hoe weinig milieuvriendelijk de Wbm uitwerkt.

Nuttige inzet wordt ontmoedigd

Van oudsher vind je in stedelijk gebied grondwaterwinningen van industrieën en

waterbedrijven. Om allerlei redenen nemen deze winningen af, of ze stoppen helemaal, met grondwateroverlast als resultaat: natte tuinen, vochtige kelders, water in kruipruimtes. Overlastwater wordt in riolen gebracht en soms draineren deze onbedoeld de omgeving. 'Rioolvreemd' water belast het riool en vervolgens de rioolwaterzuivering (rwzi). Het leidt tot overstorten en andere emissies op oppervlaktewater via het effluent van de rwzi. Dat kan duurzamer, want grondwateroverlast houdt ook een kans in. Het kan bronnen beschikbaar maken als men water wint met het oogmerk het voorkomen van overlast. In juli 2003 is besloten dat zo'n winning niet aan grondwaterbelasting wordt onderworpen. Echter indien men het water gebruikt of doorlevert, is winning wél belast. Dus partijen die zich het lot van burgers aantrekken en grondwateroverlast bestrijden door water te onttrekken, ontvangen hiervoor geen beloning, maar zelfs een aanslag als ze iets anders doen met het water dan onbenut lozen. Op goed gedrag volgt een aanslag.

Oeverfiltratie is wél kunstmatige infiltratie

In augustus 1875 brachten onderzoekers verslag uit aan burgemeester en wethouders van Nijmegen van een studiereis 'naar het

aanleggen van waterkunsten in Duitsland'. De bevindingen waren aanleiding in Nijmegen putten nabij de Waal te maken om 'het onderaardsche rivierwater dat in den oeverzooimen dringt' te winnen. Dit is voor zover bekend de eerste verhandeling over oeverinfiltratie. Generaties hydrologen is met de papepel ingegeven dat oeverinfiltratie een vorm van kunstmatige infiltratie is, want door de mens bewust gecreëerd en in stand gehouden.

De belastinginspecteur is een andere mening toegedaan. Hij stelt zich op het standpunt dat oeverfiltratie natuurlijk is en dat waterbedrijven daarom niet in aanmerking komen voor infiltratieaftrek. Waterbedrijven hebben geprocedeerd tot aan de Hoge Raad en geen gelijk gekregen. In een Arrest van april 2005 is geoordeeld dat voor infiltreren van water vereist is dat met betrekking tot het te infiltreren water zelf een menselijke, kunstmatige activiteit heeft plaatsgevonden teneinde infiltreren mogelijk te maken. En daarmee is oeverfiltratie niet lager belast dan grondwaterwinning. Dit is des te meer onlogisch, omdat voor een gecombineerde (overigens nooit gerealiseerde) inrichting voor grondwaterwinning met voorschakeling van oeverfiltratie en diepinfiltratie (een zogenaamde OEDI) wél een laag tarief geldt van zes cent per kubieke meter. Bedrijven kunnen dus per kubieke meter 13 cent voordeel halen in belasting door oevergrondwater via putten opnieuw te infiltreren en weer op te pompen. Waarom dát milieuvriendelijker zou zijn en een gereduceerd tarief rechtvaardigt, ontgaat mij volledig.

Hoe kan het duurzamer?

Op basis van de Wbm innen waterbedrijven voor de algemene middelen jaarlijks ongeveer 150 miljoen euro grondwaterbelasting. Zonder de wet nodeloos ingewikkeld te maken, kan deze duurzamer uitwerken als voor oeverfiltratie een gereduceerd tarief zou gelden en als het benutten van water dat beschikbaar komt bij het bestrijden van overlast, vrijstelling van de winning niet in de weg zou staan. Te bepleiten is tevens dat de opbrengst van grondwaterbelasting direct voor milieudoelen beschikbaar is. Dat kunnen regionale milieudoelen zijn: een duurzame waterhuishouding of een duurzaam streekproduct, wat drinkwater feitelijk is.

Jos Peters (DHV)

Door het stoppen van grondwaterwinningen kunnen particulieren overlast ondervinden. Op de foto opkruipend grondwater in de muren.

